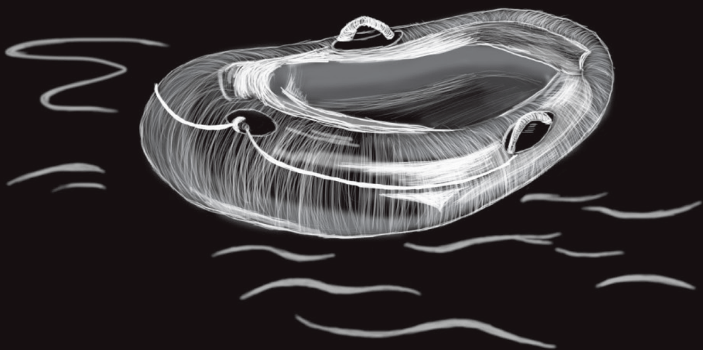

Rubberboot

Marco Martens

Rubberboot

Rotterdam, oktober 2012

Tekst: Marco Martens
Omslag: Anneke Bax
Foto: Fred Ernst
Opmaak: Marco Martens
Eindredactie: Michiel van den Toorn

www.marcomartens.com

Rubberboot

Marco Martens

'No matter where I am,

no matter what I do,

I'm always coming back home to you'

- Slug

ALLEREERST

Rubberboot is gebundeld fictiewerk, waarvan een deel verscheen op mijn website, marcomartens.com. Het merendeel komt voort uit nooit voortgezette feuilletons en andere hoedanigheden. Mocht je er desondanks enige lijn in ontdekken, berust dat op louter toeval.

ECONOMIE

Ik was zeventien en nergens goed in. Mijn moeder vond dat ik Commerciële Economie zou moeten doen. Economie was het enige vak dat ik op de Havo afsloot met een zeven. Tegenover vier zessen en een vijf kon je dit dus gerust mijn specialisme noemen. Zelf had ik daar nog niet over nagedacht. Het werd de HEAO.

'Als je dit niet interessant vindt, kun je beter meteen wat anders gaan doen,' zei de docent van Management en Organisatie.

Tussen neus en lippen door weliswaar, om het gewicht van het vak binnen de opleiding aan te geven, maar ik liet het me geen twee keer zeggen. Zeventien studenten zaten in carrévorm om me heen en allen hadden ze gefronst of hun hoofd licht naar achteren gedeinsd toen ik mijn boeken dichtklapte en mijn stoel aanschoof.

Het was de derde week van het schooljaar en ik had toch al niet geweten wat ik wilde doen. Al die tijd al niet. Ik wist vooral wat ik niet wilde. Om de goede vrede thuis te bewaren had ik me toch maar ingeschreven voor deze studie. Ik was immers goed in economie en daar was geld in te verdienen, had mijn moeder gezegd. Zelf vond ik het toeval dat de enige zeven op mijn rapport

voor economie was geweest. Het examen was gewoon niet zo moeilijk.
Ziedend waren mijn ouders toen ik thuiskwam. ‘Je gaat morgen een baan zoeken en betaalt alles terug. Tot op de laatste cent.’ Mijn moeder smeet het bestek in de la dat ze zojuist had afgedroogd. Mijn vader zat zwijgend op de bank, weggedoken achter een krant. Marco en economie.

Ik was direct vanuit school naar De Slegte gegaan en had € 180,- gekregen voor mijn fonkelnieuwe boekenpakket. ‘Hier,’ snauwde mijn moeder terwijl ze de bon onder mijn neus drukte. ‘Driehonderdvijfenzeventig euro heb ik er voor betaald. Driehonderdvijfenzeventig, hoor je!’

De volgende dag besloot ik een baantje en een kamer te zoeken, in de stad.

AMBITIES

‘Gaat U zitten,’ glimlacht de intercedente, alvorens ze me volgens voorschrift voorziet van een kop automatisch vervaardigde substantie die door moet gaan voor koffie. De inschrijving verloopt volgens de standaardprocedure, en ik verberg enige onverschilligheid, wat een positieve indruk achterlaat. Ze stelt me voor bij een spuiterij op het industrieterrein van Geldrop.

‘Morgen om 7 uur kun je beginnen,’ zegt ze met de telefoonhoorn nog in haar hand.

Vol goede moed fiets ik naar het bedrijventerrein en ik meld me bij de aangewezen contactpersoon. Jan van der Ploeg, zoals mijn contactpersoon zich aan me voorstelt, voorziet me van een overall en leidt me naar een loods waar twee knapen, van een jaar of zeventien, metalen plaatjes in dozen stoppen. Ik sluit me bij ze aan en zie de seconden langzamer dan gewoonlijk voorbij kruipen. Na twee lange uren is het tijd voor de eerste pauze, waarin ik meteen mee mag lopen met de baas. 'Ik heb een leuk klusje voor je.'

We lopen een andere loods binnen waar twee gigantisch lange werkbanken staan, met in het midden daarvan een heftruck. Aangestaard door de vele tepels van de

naakte modellen aan de muur legt hij me uit wat hij van me verwacht.
'In deze kisten zitten in totaal 1000 vrachtwagenonderdelen met even zoveel dopjes die in de gaatjes moeten.' Het zou de laatste dag zijn dat ik hier werkte.

Zo staan we opeens tegenover elkaar, dopjes in gaatjes te stoppen. 'Het is best lekker weer hè,' blijkt lange tijd het enige moment dat een gesprek van de grond lijkt te komen, aangezien m'n collega de routineklus geconcentreerd uitvoert.

Halverwege de eerste werkbank kijkt hij op, en werpt een blik op de tuin van een fraaie, ruimtelijke villa aan de overkant. De tuinman rookt een sigaret terwijl hij op zijn schoffel leunt, en geniet zichtbaar van het

zonnetje. Mijn collega slaat de tuinman met een minachtende blik gade.
‘Hij is niet goed wijs,’ mompelt hij, ‘dat stuk heeft hij gisteren ook al gedaan.’

RONNIE

Ronnie kende ik al van de middelbare school, daar hadden we gezamenlijke vrienden. Tijdens de eerste schooldag op de HEAO hadden we samen opgetrokken. Daar was ik blij om, want in zijn bijzijn kwam ik net wat handiger over op de buitenwereld.

Hij was de eerste die me opzocht op mijn kamertje in Eindhoven. Ik haalde twee blikjes Golden Power uit de koelkast en draaide een joint. Ronnie keek me aan alsof

hij iets wilde vragen, maar duwde zijn bril recht en nam een slok uit zijn blikje.
'Rook je mee, Ronnie?' vroeg ik terwijl ik de rook uitblies. Zonder iets te zeggen pakte hij de joint aan en inhaleerde. Hij hoestte, en nam opnieuw een hijs. 'Voel je dat meteen?' vroeg hij.

Ik had een graffitiboek geleend van een vriend en twee spuitbussen gekocht. Een zwarte en een witte, van de Hema. Ik oe-fende mijn tag op een kladblok en Ronnie las zijn e-mail. We wachtten tot het donker was. Hij had gevraagd of het illegaal was. Ik had hem geantwoord dat dat er van afhing of we gepakt werden.

Ronnie stond op de uitkijk toen ik aan de 'M' begon. De muur van de sporthal was

omringd met huizen en op twee plekken verlicht. We waren er precies tussen gaan staan om niet teveel op te vallen. Mijn vingers zaten onder de verf en het dopje zat al snel verstopt. Het viel niet mee om de beginletter egaal in te kleuren. De verf droop op sommige plekken naar beneden. De ‘A’ viel wat kleiner uit dan de ‘M’. Ik keek om, om Ronnie te vragen wat hij ervan vond.

‘Rennen!’ riep ik, graaide mijn spuitbussen en sprintte de parkeerplaats over, richting de bosjes. Een man met een hond had iets naar ons geschreeuwd en kwam Ronnies richting in gerend. Ronnie keek om zich heen, maar van alle mogelijke vluchtroutes koos hij er geen. Vanuit de bosjes zag ik hoe hij werd vastgegrepen en schreeuwde

dat hij niks had gedaan. Ik verstopte de spuitbussen en hield me schuil.
‘Ik weet niet waar hij heen is!’ schreeuwde Ronnie. De man met de hond had hem nog steeds vastgeklemd. Vanuit de omliggende arbeiderswoningen waren wat mensen op het lawaai afgekomen en één van hen had de politie gebeld. Ik liep via de bosjes de straat uit en zocht een plek waar ik me kon schuilhouden tot de kust weer veilig was. Vanuit een steeg zag ik twee politieauto’s langsrijden. Ze zochten me. Via de achterkant van de steeg kwam ik bij een ander huizenblok terecht. Ik zocht het donkerste hoekje op en maakte me zo klein mogelijk.

Uren moet ik er gezeten hebben. Toen het licht begon te worden, liep ik met een grote omweg naar huis. Ik nam de poort in plaats

van de voordeur, en liep op mijn tenen door de tuin. Ik sloot de achterdeur zo zacht als ik kon en liep op mijn sokken de trap op. Van Ronnie had ik nog niets gehoord. Zijn luchtbed lag ongeroerd naast het raam. Het duurde lang voordat ik in slaap viel.

De volgende ochtend belde ik Jens, een collega van het callcenter waar ik werkte. Ik vertelde hem wat er was gebeurd en dat ik mijn haar wilde blonderen voor het geval ze mijn beschrijving hadden losgepeuterd. Ik moest vooral even rustig blijven, vond Jens, en vanuit een telefooncel proberen om Ronnie te bereiken.

Zijn mobiel stond uit. Dat betekende dat hij waarschijnlijk nog op het bureau zou zit-

ten. Ik hoopte dat hij mijn adres niet had onthouden en mijn naam niet zou uitspreken. Ik zou het later goedmaken met hem. In de supermarkt kocht ik twee croissantjes en een pak L'Oréal Platinum Blondeer Crème.

Mijn huisgenote had een briefje voor me klaargelegd in de hal. Er stond een telefoonnummer op en de naam van de dienstdoende agent die langs was geweest. Ik diende hem te bellen of me te melden op het bureau.

Vier zaterdagen moest ik me melden bij bureau Halt. We droegen gele hesjes. We wiedden onkruid en prikten vuilniszakken vol zwerfafval. Je hoefde je niet uit te sloven, als je maar zorgde dat je buiten de

radar van de begeleiders bleef. Ik stelde me verdekt op tussen de jongens die het hardste werkten. Regelmatig keek ik op of er geen bekenden voorbij liepen.

Of ik er wat van had geleerd, vroegen ze toen mijn laatste uren werden afgetekend. ‘Nou en of,’ antwoordde ik. ‘Ronnie neem ik niet meer mee.’

STRATUMSEIND

Ik stap mijn stamkroeg binnen. Hang mijn jas over een barkruk en bestel een vaasje. Vanachter de hangtafel op het terras aanschouw ik de stroom aan nietsvermoedende tieners, ruziënde verloofden, alfamannetjes en een dakloze op zoek naar een rondje mededogen. Evenmin soepel verloopt zijn motoriek.

Alcohol dient om het niveau van de conversaties aan de hangtafel laag te houden. Later op de avond dient het eveneens om

het besef hiervan te beperken. Wanneer we ontwaken zal geen van ons hardop aanstippen dat we niets hebben bijgedragen aan het wereldtoneel dat ook maar enigszins van betekenis kan zijn. Toegegeven, jezelf wekelijks naar de tering zuipen is ook een bepaalde vorm van structuur.

Tijdens deze gesprekken vinden rondom ons taferelen plaats, die aan het oog van de tiener ontsnappen en de oorzaak van de ruziënde verloofden kunnen zijn. Gokken, zuipen, kotsen, snuiven, knokken, spuiten, pijpen en slikken. Vluggertjes op het damestoilet, in een steeg en incidenteel zelfs in extase tussen de bar en de dansvloer van een populaire discotheek.

Wie verzint het dan ook om tachtig procent van de kroegen en discotheken in een stad aan één en dezelfde straat te leggen?

Op een willekeurige zaterdagavond voltrekt zich de tragiek van de stamgast. Hij ziet de barman te druk zijn, met eenieder die ook al geen oor voor zijn monoloog blijkt. Woest door omstandigheden, maar volhardend zichzelf niet het middelpunt van een scène te maken. Om vervolgens in stilte te verdwijnen met een gevoel dat morgen weggedronken moet worden.

De hangtafel blijft. Bezoekers wisselen elkaar af. Ze komen uit Reusel. Uit Amsterdam. Uit Zweden. Of uit Eindhoven zelf. Gevochten wordt er hoe dan ook. Hormonen zijn universeel.

Bedenk dat er vanavond een kind verwekt
kan zijn op een bovengenoemde locatie.
Een kind dat over vijftien jaar haar moeder
ervan probeert te overtuigen dat haar heus
niets zal gebeuren op het Stratumseind.

ONDER DE RIVIEREN

We verhuisden van Eindhoven naar Rotterdam. Onder de rivieren welteverstaan, omdat de Maas in zo'n mooi bochtje krult. Elsbeth vond een nieuwe baan, in Delft. Sindsdien bewoont ze tijdelijk appartementen in Rotterdam terwijl ons bed in Eindhoven het grootste deel van de week slechts half beslapen werd. Iets te decadent en bovenal logistiek onwenselijk, vonden wij.

Zodoende besloten we ons lieve Eindhoventje te verruilen voor een appartement op de Kop van Zuid. In Eindhoven huren we nog een kamertje.

‘Rotterdam? Verrassende keuze. Of had je geen keuze?’ vroeg een goede kennis uit Amsterdam toen ik vertelde over mijn verhuizing. Ook in Eindhoven werd de naam van onze nieuwe woonplaats veelal vragend uitgesproken.

Een mens hecht aan zijn thuis, al is een stad maar een stad. Ze wordt gebouwd, gesloopt, behuisd en verlaten. Haar bewoners laten uiteindelijk niet meer achter dan hun sleutels, een veegje verf en een laminaatvloer ter overname. Herinneringen nemen ze mee.

De laadbak van de Iveco Daily zit bomvol met wat we in de loop der jaren verzameld hebben. Naast me zit Jorne, die helpt met de verhuizing. We voegen in op de snelweg bij het Evoluon en ik realiseer me dat ik onze spullen as we speak uit ons geliefde stadje rijd. Even ben ik er stil van.
Jorne draait de radio wat harder. Toeval bestaat niet. Wrijf het er maar in, Guus.

'En ik loop hier alleen in een te stille stad. Ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad. Maar de mensen, ze slapen. De wereld gaat dicht. Dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.'

Met een slechte grap verbloem ik de brok in mijn keel.

CAFETARIA

De suggestie van een ochtendzon laat zich voorzichtig zien vanachter het wolkendek. Een dunne gelige gloed boven het grijs van de stad. Alsof ze mompelt: ‘Ik kom eraan, nog even. Vijf minuutjes.’

Industrieel gehamer klinkt vanuit het zuiden. Daar waar de havens liggen. Ik hoor er een beat in. Trams en vrachtwagens schuren over het staccato ritme dat de arbeid voortbrengt en wordt door meeuwen voorzien van een voorspelbare melodie. De

wind slingert er hier op de achttiende verdieping van een woontoren een zweem van melancholie overheen.

Het ritme was anders dan dat van Maarheeze, het dorp waar ik opgroeide. Daar werd de rust enkel verstoord door voorbijrazende treinen op de spoorlijn verderop en dagelijks het klepperen van de brievenbus om 10:14 ’s ochtends. De postbode was stipt.

Sociale controle, rust en overzicht. Een dorpscafé. Een bakker en een slager, een supermarkt en een tapijthandelaar. En een cafetaria. Altijd een cafetaria.
De een zoekt zijn toevlucht, zo snel als het kan, op een kamertje in Eindhoven, ‘de stad’. De ander woont thuis tot zijn 23e, en

wordt gelukkig in een koophuisje aan de Stationsstraat met een partner uit een nabij gelegen dorp. Familieleden komen op gezette tijden door de achterdeur op de koffie. De gewoonte overheerst, en ook in de supermarkt spreken ze het dialect. De schaarse voetbalveldjes zijn het territorium van jongens die een klas hoger zitten. Voor de veiligheid van de bal en je gezicht neem je genoegen met het pleintje voor het winkelcentrum, waar onenigheid met de winkeleigenaars aan de orde van de dag is.

Speeltuintjes zijn het slachtoffer van verveling, en de coffeeshop in het dichtstbijzijnde stadje doet goede zaken. Evenals de jongen die er net wat ouder uitziet dan de rest, en een marge rekent voor zijn koerierswerk.

Terwijl het koffiezetapparaat pruttelt rook ik een sigaret uit het raam. De as danst op een zachte windvlaag om een blok verder op de grond terecht te komen, buiten mijn zicht.

Gisteravond dronken we op onze laatste avond in Eindhoven. We hadden vooruitgeblikt en durven te dromen. Teruggekeken en gezwegen. Ik had een laatste blik geworpen op mijn vaste plaats aan de bar waar ik jarenlang het pofboekje had aangevoerd en uiteindelijk vijf dagen per week aan het werk was om die rekening te vereffenen. Pas toen de nachttrein Rotterdam Centraal binnengleed, zag ik de mogelijkheden, de prikkels. Je bent verantwoorde-

lijk voor je eigen succes, heb ik geleerd. Maar dan moest je durven loslaten.
Als het dan toch de Randstad moest zijn, dan Rotterdam. Een arbeidersoord zonder de poeha van Amsterdam en niet zo hip als Utrecht. Rotterdam had ergens nog iets weg van Eindhoven. Het bruggetje over de Dommel, richting de Tongelresestraat, is toch altijd een beetje de Erasmusbrug in het klein geweest.

BIJZONDERE VERRICHTINGEN

Parkeren doet men hier in gaatjes die ik niet voor een parkeerplaats had gehouden. Een mooie gelegenheid om mezelf acht jaar na het behalen van mijn rijbewijs eens in een zogenoemde bijzondere verrichting te bekwamen.

Een van de fijne dingen aan de Bennekel – op de een of andere manier zie je die pas achteraf - is dat er altijd plek is om je auto neer te zetten. En je hoeft hooguit twintig

meter om te rijden om een plekje te vinden waar je ‘m zo in kunt rijden. Geen gepiel op de millimeter. Gewoon, tussen twee andere lege plekken in.
In Rotterdam denken ze daar anders over. Als het nèt niet past, past het. Peentjes zweten dus, voor een weinig geroutineerd achteruit-inparkeerder.

Laan op Zuid. Twee banen breed met een parkeerstrook ernaast. Na drie rondjes heb ik geen vrije voor- of achterkant van zo’n strook kunnen ontdekken waar ik via de stoep in kan rijden en het plekje waaraan ik twijfelde is inmiddels ingenomen door een vehikel dat anderhalve keer de lengte van de mijne heeft. Voor, achter en naast me rijdt men zestig. Ik zet mijn knipperlicht aan sta vol op de rem als ik eindelijk een

vrije plek zie. Ergernis achter me. Ook de bestuurder van de auto die plots moest uitwijken naar de linkerbaan groet me onaardig. Wanneer de stoet koplampen voorbij is, sla ik mijn arm om de bijrijders-stoel. De achterbank is op gelijke hoogte met de achterklep van de stilstaande auto naast me. Indraaien. De spiegels bij de kont. Tegensturen. Ik kijk in de richting van mijn rechter koplamp. Dat gaat net. Dan floept mijn achterwiel op de stoep en kan ik net op tijd remmen zonder de auto achter me te raken.

Poging twee. Hetzelfde resultaat, maar iets minder scheef. De zwermen koplampen blijven voorbij razen. Stukje vooruit. Bij-sturen. Stukje achteruit. Bijsturen. En dat een keer of vijftien. Hij staat nog wat

schuin, maar die spiegel rijden ze er niet makkelijk vanaf. Naar de automaat.

Omdat het complex waar ik woon plekken in de parkeergarage aanbiedt voor 90 euro per maand, kom ik niet in aanmerking voor een parkeervergunning, die een tientje per maand kost. Als de parkeergarage vol is, kan ik met een verklaring van de verhuurder een tijdelijke vergunning voor de wijk aanvragen. Tot die tijd (nog één parkeerplek en dan is de garage vol) redden we ons door uit te wijken naar gratis gelegenheden op Noordereiland en zo nu en dan met een geleende bezoekerspas van mensen uit de buurt.

Ik duw de pas in de automaat. Tevergeefs. Deze straat valt net buiten de sector.

RUBBERBOOT

‘De procedure is dat u de woning verlaat en ik hier nog even achterblijf om wat foto’s te maken van het appartement,’ zegt John van de woningcorporatie. John is van mijn leeftijd en niet megahandig met zijn laptopscherm dat tevens als touchscreen fungeert. In de twee keer dat hij langskomt, vertelt hij vier keer dat hij zelf ook huurt en dat hij in Rotterdam heeft gewerkt.

De oplevering stelt niet veel voor: John heeft genoeg appartementen gezien die in slechtere staat verkeerden.
‘Wilt u nog afscheid nemen van de woning?’
Nee hoor. Eindhoven ga ik missen. Deze woning als kiespijn.
‘Snap ik,’ beaamt John. Hij realiseert zich dat die uitlating niet helemaal professioneel was. Maar wij begrepen elkaar, John en ik.

Zonder de deur achter me dicht te doen, loop ik de woning uit. Denkend aan de afzuiging die ik niet had schoongemaakt. Aan onverwijderde pluggen en aan de wasbak die na een keer goed kotsen – een maand of drie eerder - niet meer lekker doorloopt. En dat is niks vergeleken met

alle mankementen waaraan eerdere bewoners dachten toen ze de deur uit liepen.

Mijn laatste herinneringen aan de Cavallilaan bestaan uit een zeer lijf en oploskoffie. Het was immers net carnaval geweest. Ontwaken deed ik op een leeggelopen luchtbed en mijn rug was chagrijnig.
Mijn kleren waren vies en roken naar carnaval. Na het douchen ontdekte ik dat alle handdoeken al in de nieuwe woning lagen. Er was nog wel een schoon shirt. Het laatste, bleek na het afdrogen. Ik hees me in een shirt dat ik drie jaar geleden op het stapeltje voor de Humanabak had gelegd omdat het te klein was.

Leeg en vies is het er. Achtergebleven zijn de spullen waarvan ik iedere verhuizing

opnieuw beslis dat het zonde is om ze weg te gooien. In de tussentijd liggen ze onaangeraakt in een doos. Ondanks vage steekwoorden die ik er zelf ooit op heb geschreven, heb ik geen idee wat er in sommige dozen zit.
Ik maak er één open. De schilderstape laat los alsof ze nooit gekleefd heeft. Onder een lekke rubberboot vind ik een vergeeld toetsenbord, cassettebandjes, een kruimelzuiger uit grootmoeders tijd en agenda's van 2001 tot 2004. Veel meer dan werkroosters van oude bijbaantjes en optredens met bandjes die al lang niet meer bestaan, staat er niet in. Alles gaat voorbij. Ik stop het bewijs terug in de doos en zet deze in de auto.

De rubberboot heb ik weggegooid.

AANTEKENINGEN

Onder de rivieren, *Bijzondere verrichtingen* en *Rubberboot* verschenen in 2012 op mijn blog en zijn de eerste drie delen van *Nieuwe Rotterdammer*, een feuilleton dat ik nooit afmaakte.

Ambities verscheen in 2008 als lezerscolumn in Dagblad De Pers. Ik reed er speciaal voor naar het station en nam een stapel mee. Na twee verhuizingen verdween deze bij het oud papier.

DANK

Elsbeth, voor de liefde en het vinden van een baan nabij Rotterdam. Pa & Ma, voor alles. Jorne & Lotte, voor het helpen verhuizen naar Rotterdam. Anneke, voor het omslagontwerp. Fred, voor de foto. Michiel & Glen voor het regelmatig meelezen. Dennis, voor het inzicht dat DIY ook een manier is om boekjes uit te geven.

Jij, voor het kopen, krijgen en/of lezen van dit boekje.

Marco Martens (1982) rapt, schrijft en geeft les. Als rapper is hij actief in Macronizm en Ober, er zit een rap in mijn soep. Met Dennis Gaens & Smoove Business schreef Macronizm de voorstelling 'Lucy'. Marco's gedichten, columns en artikelen zijn in en op diverse tijdschriften en websites gepubliceerd. Als freelance docent werkt hij voor de Herman Brood Academie, 4XM Hiphopworkshops en ArtEZ Creative Writing.

www.marcomartens.com